

Verkennd natuuronderzoek herinrichting Venlo-Noord

Onderzoek naar het voorkomen van beschermde natuurwaarden

Datum: 16-04-2013
Auteur: A. Tuitert
Opdrachtgever: Aveco de Bondt
Rapportnummer: AT/2013/16.04
Versie: Definitief

Paraaf:

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor enkele deelgebieden in Venlo-Noord langs de Zoutmetersstraat bestaan herontwikkelingsplannen. Verschillende deelgebieden worden herontwikkeld waarbij onder meer een groot aantal woningen gesloopt wordt. Voor de sloop van de woningen is in 2011 al een sloopvergunning verleend.

In opdracht van Aveco de Bondt is een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd naar de (mogelijke) functies van de te herontwikkelen braakliggende terreinen (deelgebieden A, C en O) voor beschermde soorten. Omdat voor de sloop van de woningen al een sloopvergunning is verleend, vallen de deelgebieden met te slopen woningen (D, F en H) buiten de scope van het verkennend natuuronderzoek.

1.2 Onderzoeksgebied

Het plan betreft een ontwikkeling in twee fases. Fase 1 betreft de ontwikkeling van de deelgebieden A, C en O. De woningen hier zijn reeds gesloopt. Fase 2 betreft de ontwikkeling van gebieden D, F en H. De woningen in deze gebieden moeten nog gesloopt worden en vallen buiten de scope van dit verkennend natuuronderzoek.

Figuur 1: Overzicht verschillende deelgebieden locatie Venlo-Noord.

1.3 Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is om duidelijkheid te verkrijgen over de vraag of door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden ten aanzien van beschermde soorten. Indien sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet, dan is voor de ingreep veelal een ontheffing vereist op grond van artikel 75 Flora- en faunawet. Indien geen sprake is van overtreding van de verbodsbepalingen, dan kunnen de werkzaamheden worden uitgevoerd zonder ontheffing.

2 Wettelijk kader

2.1 Natuurbeschermingswet 1998

Met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) in oktober 2005 zijn door Nederland de internationale verplichtingen vanuit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving verankerd. Ingevolge artikel 10a, eerste lid Nb-wet, wijst de minister van LNV gebieden aan ter uitvoering van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Projecten, plannen of handelingen, die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben en die niet nodig zijn voor of verband houden met het beheer, zijn op grond van artikel 19d Nb-wet verboden. Ook projecten, plannen of handelingen die buiten het Natura 2000-gebied plaatsvinden kunnen verboden zijn als er negatieve effecten door 'externe werking' kunnen optreden. Gedeputeerde Staten – of in uitzonderingsgevallen de minister van EL&I – kunnen een vergunning verlenen voor activiteiten die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben. De vergunning wordt pas afgegeven nadat een zogenaamde 'habitat-toets' het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en dat er geen significante verstoring van soorten optreedt.

2.2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Ffwet) voorziet sinds 1 april 2004 in bescherming van inheemse soorten planten en dieren. Naast bepalingen voor specifiek aangewezen soorten geldt krachtens art. 2 van de Ffwet de algemene zorgplicht voor alle in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Via deze wet wordt eenieder mede verantwoordelijk voor de zorg en bescherming van flora en fauna.

Voor de bij wet aangewezen soorten moeten activiteiten, ruimtelijke ingrepen en ruimtelijk gebruik worden getoetst aan de verbodsbepalingen uit de wet. Beschermde planten mogen niet worden geplukt of beschadigd (art. 8), beschermde dieren mogen niet worden gedood, verwond, gevangen, of verontrust (art. 9 en 10) en voortplantings- en vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd of verstoord (art. 11). Bovendien is het niet toegestaan beschermde soorten planten en dieren te vervoeren, of onder zich te hebben (art. 13). Wanneer als gevolg van activiteiten de effecten op beschermde soorten zodanig zijn dat daarmee deze bepalingen overtreden worden, dan dient daarvoor in bepaalde gevallen een ontheffing aangevraagd te worden.

In de Flora- en faunawet worden beschermde soorten ingedeeld in drie verschillende beschermingsniveaus:

Algemeen beschermde soorten

Voor algemeen beschermde soorten (soort van tabel 1 AMvB Ffwet) geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht bij activiteiten die te maken hebben met ruimtelijke ingrepen of beheer, mits de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet in gevaar komt. Bij andere activiteiten moet wel een ontheffing worden aangevraagd. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de algemene zorgplicht. Er zal altijd gezocht moeten worden naar manieren om de negatieve effecten te minimaliseren.

Zwaarder beschermde soorten

Voor de iets zwaarder beschermde soorten (soort van tabel 2 AMvB Ffwet) is voor ruimtelijke ingrepen wel een ontheffing vereist, tenzij er gewerkt wordt volgens een door de minister van EL&I goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode biedt organisaties de mogelijkheid om bepaalde beheersmaatregelen of ruimtelijke ontwikkelingen uit te voeren zonder telkens daarvoor een (afzonderlijke) ontheffing te moeten aanvragen. In dat geval geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Het toetsingscriterium voor ontheffingverle-

ning van tabel 2-soorten is het criterium van de gunstige staat van instandhouding van de soort. Die mag niet in het geding komen.

Strikt beschermde soorten

De derde categorie zijn de strikt beschermde soorten (soort van tabel 3 AMvB Ffwet). Ten aanzien van deze beschermde soorten geldt dat altijd een ontheffing van de verbodsbepalingen moet worden aangevraagd. De ontheffing wordt alleen verleend indien uit onderzoek blijkt dat er een bij wet genoemde dwingende reden aan het plan ten grondslag ligt, er geen andere bevredigende oplossing bestaat en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt.

Vogels

Vogels vormen een aparte categorie. Voor broedende vogels zijn er vrijwel geen ontheffingsmogelijkheden. Vogels zijn vooral kwetsbaar in hun broedperiode, daarom geldt in ieder geval dat in de buurt waar vogels broeden geen werkzaamheden mogen plaatsvinden in het broedseizoen (globaal van half maart tot begin augustus). Door het ministerie van EL&I is een lijst opgesteld met vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn. Voor deze soorten geldt dat ze ook buiten het broedseizoen niet mogen worden verstoord of hun vaste rust- en verblijf mag worden aangetast.

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht (artikel 2 Ffwet) opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder de inspanningsplicht heeft om nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk te voorkomen. De zorgplicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, beschermd of niet. Bij beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

2.3 Beleid ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het ruimtelijk beleid op rijks-, provinciaal, en gemeentelijk niveau vastgesteld, waarin onder andere de bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is verankerd. De EHS werd officieel geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan en is daarna opgenomen in de Nota Ruimte, welke inmiddels vervangen is door de Structuurvisie infrastructuur en ruimte (SVIR). Kaderstellende regels ten aanzien van o.a. de EHS zijn opgenomen in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Bij geplande ingrepen die binnen de EHS vallen moet het belang van de natuurbescherming worden afgewogen tegen andere belangen, indien de voorgenomen ingreep negatief uitwerkt op de aanwezige natuurwaarden. De kern van de afweging vormt het 'nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen dat schadelijke ingrepen **niet** zijn toegestaan, **tenzij** er andere belangen zijn die de ingreep rechtvaardigen. In dat geval zijn compenserende maatregelen voorgeschreven.

Het Rijk en de provincies hebben spelregels afgesproken over wat wel en niet kan omtrent de EHS. Ze hebben dit in overleg met gemeenten en maatschappelijke organisaties gedaan. De afspraken zijn de 'Spelregels EHS'.

De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de ecologische hoofdstructuur in Limburg is geregeld in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL). Binnen de ecologische hoofdstructuur geldt de 'nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is, als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied worden aangetast. Afwijken van deze regel is alleen mogelijk als het maatschappelijk belang groot is en er geen reële alternatieven zijn. In de provincie Limburg geldt geen externe werking (activiteiten buiten het gebied, die de natuurwaarden in een gebied kunnen beïnvloeden) ten aanzien van de EHS.

3 Resultaten

3.1 Bureaustudie

3.1.1 Werkwijze

Op basis van bestaande inventarisatiegegevens is een bureauonderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde gebieden en/of soorten in (de omgeving van) het plangebied. Hiervoor zijn o.a. verspreidingsatlassen gebruikt en digitale media als www.waarneming.nl. Aan de hand van deze bureaustudie kan een inschatting gemaakt worden van welke beschermde gebieden en/of soorten er mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomen.

3.1.2 Natuurbeschermingswetgebieden

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied of een Beschermd natuurmonument. Het dichtstbijzijnde natuurbeschermingswetgebied is het Natura 2000-gebied Maasduinen op een afstand van ruim 3 km van het plangebied. Gezien de afstand van het plangebied tot het dichtstbijzijnde natuurbeschermingswetgebied, de ligging van het stedelijk gebied van Venlo ertussen en de beperkte effectafstand van de ingreep, kunnen (significant) negatieve effecten op natuurlijke habitats en/of soorten waarvoor natuurbeschermingswetgebieden zijn aangewezen op voorhand worden uitgesloten. Verdere toetsing in de vorm van een verslechteringstoets of een passende beoordeling of het aanvragen van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet is niet aan de orde.

3.1.3 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In de ruimere omgeving van het plangebied liggen enkele EHS-gebieden, waaronder de uiterwaarden van de Maas. Het EHS-beleid van de provincie Gelderland kent geen bepalingen ten aanzien van externe werking. Aangezien het plangebied buiten de EHS ligt en van een fysieke aantasting van de EHS dus geen sprake is, kunnen significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS worden uitgesloten. Verdere toetsing in de vorm van een “Nee, tenzij-toets” is niet aan de orde.

Figuur 3.1.3: Overzicht ligging EHS (groen gearceerd) ten opzichte van het plangebied (rood omlijnd).

3.1.4 *Beschermde soorten*

Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten in het plangebied. In de ruimere omgeving komen bijzondere soorten als groene specht, eekhoorn en verschillende soorten vleermuizen voor (www.waarneming.nl). Volgens verspreidingsgegevens van RAVON (www.ravon.nl) komen in de omgeving van Venlo tevens de strikt beschermde amfibie- en reptielensoorten als kamsalamander, poelkikker en ringslang voor.

3.2 Verkennend veldbezoek

3.2.1 *Flora*

Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen beschermde soorten planten aangetroffen in het plangebied. Deze zijn ook niet te verwachten vanwege het ontbreken van geschikte habitat voor beschermde plantensoorten. Het plangebied betreft binnenstedelijk gebied met grotendeels verhard terrein, gemeentelijk groen en tuinen bij woningen. De ingreep leidt niet tot effecten op beschermde soorten planten, waardoor een ontheffing ten aanzien van deze soortgroep niet noodzakelijk is.

3.2.2 *Vogels*

In het plangebied is beperkt broedbiotoop voor algemeen voorkomende (zang)vogelsoorten zoals merel, koolmees, roodborst en heggemus aanwezig. Nesten van deze soorten zijn alleen beschermd tijdens het broedseizoen. Wanneer de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd of potentiële broedplaatsen voorafgaand aan het broedseizoen worden verwijderd, dan is er geen sprake van effecten op broedende vogels.

Nesten van jaarrond beschermde vogelsoorten zoals roofvogels, uilen, huismus en zwaluwen zijn niet in het plangebied aanwezig.

De ingreep leidt niet tot effecten op broedvogels, waardoor een ontheffing ten aanzien van deze soortgroep niet noodzakelijk is.

3.2.3 *Zoogdieren*

Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen zoogdieren in het plangebied aangetroffen. De braakliggende terreinen bevatten ook geen specifiek biotoop voor strikt beschermde zoogdiersoorten als steenmarter of eekhoorn. Algemeen voorkomende zoogdiersoorten als huisspitsmuis en egel zouden het plangebied als leefgebied kunnen gebruiken. Dit zijn algemeen beschermde soorten (tabel 1 AMvB Ffwet) waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet geldt.

Het plangebied bevat slechts beperkt foerageergebied voor vleermuissoorten van stedelijk gebied zoals laatvlieger, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Van essentieel foerageergebied dat onderdeel uitmaakt van de functionele leefomgeving van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen is geen sprake. Het plangebied bevat geen bomen die kunnen dienen als verblijfplaats of vliegroute voor vleermuizen.

De ingreep leidt niet tot effecten op zwaarder beschermde zoogdieren, waardoor een ontheffing ten aanzien van deze soortgroep niet noodzakelijk is.

3.2.4 *Reptielen, amfibieën en vissen*

Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen reptielen, amfibieën en vissen in het plangebied aangetroffen. Het plangebied bevat ook geen geschikt biotoop voor beschermde soorten reptielen, amfibieën en vissen. Er is in het plangebied geen oppervlaktewater aanwezig wat kan dienen als leefgebied voor vissen en amfibieën. Bovendien ligt het plangebied in het binnenstedelijk gebied van Venlo. De aanwezigheid van beschermde soorten reptielen, amfibieën en vissen in het plangebied kan worden uitgesloten. De in-

greep leidt niet tot effecten op zwaarder beschermde soorten reptielen, amfibieën en vissen, waardoor een ontheffing ten aanzien van deze soortgroepen niet noodzakelijk is.

3.2.5 *Ongewervelden*

Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen beschermde soorten ongewervelden in het plangebied aangetroffen. Het plangebied bevat ook geen geschikte biotoop voor beschermde soorten libellen, dagvlinders of andere soorten ongewervelden. De aanwezigheid van beschermde soorten ongewervelden in het plangebied kan derhalve worden uitgesloten. De ingreep leidt niet tot effecten op zwaarder beschermde soorten ongewervelden, waardoor een ontheffing ten aanzien van deze soortgroep niet noodzakelijk is.

4 Conclusie en aanbevelingen

4.1 Conclusie

Voor enkele deelgebieden in Venlo-Noord langs de Zoutmetersstraat bestaan herontwikkelingsplannen. Verschillende deelgebieden worden herontwikkeld waarbij onder meer een groot aantal woningen gesloopt wordt. In opdracht van Aveco de Bondt is een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd naar de (mogelijke) functies van de deelgebieden A, C en O voor beschermde soorten.

Uit het verkennend natuuronderzoek blijkt dat het plangebied niet binnen de invloedssfeer van Natura 2000-gebieden of beschermde natuurmonumenten ligt en tevens buiten de begrenzing van de EHS-gebieden ligt. Effecten op dergelijke beschermde gebieden zijn derhalve niet aan de orde.

In het plangebied zijn geen zwaarder beschermde soorten aangetroffen of te verwachten vanwege het ontbreken van geschikte biotoop voor deze soorten. Wel worden enkele algemeen voorkomende soorten zoogdieren verwacht. Dit betreft algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ffwet), waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet geldt.

Geconcludeerd kan worden dat de herontwikkeling van de deelgebieden A, C en O niet leidt tot effecten op beschermde gebieden en zwaarder beschermde soorten. Voor de herontwikkeling is geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet of een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

4.2 Aanbevelingen

In het kader van de zorgplicht in artikel 2 Ffwet dienen negatieve effecten op soorten planten en dieren zo veel als mogelijk voorkomen te worden. Indien tijdens de werkzaamheden dieren worden aangetroffen, dan wordt er waar mogelijk voor gezorgd dat deze dieren een veilig heenkomen kunnen vinden voordat verder gegaan wordt met de werkzaamheden. Ook dient zo veel als mogelijk buiten de meest kwetsbare periode(n), bijvoorbeeld de voortplantingsperiode, gewerkt te worden.

Om effecten op broedende vogels te voorkomen kunnen werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd of kan het plangebied voorafgaand aan het broedseizoen van vogels broedvrij gemaakt worden door begroeiing zoals bomen, struiken, heggen en klimop te verwijderen.